

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020

I. Podstawa Prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.z 2015 r. poz. 1390 z późn zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j. t. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286)
4. Uchwała Nr II/14/07 Rady Gminy Osielsko z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osielsko w latach 2007 - 2017.
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.

II. Wprowadzenie

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Osielsko przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Strategicznym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działanie edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Osielsko.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie , **przemoc** to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny–osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. –Kodeks karny) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną ,wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Najczęściej występujące formy przemocy to: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna. W/w formy przemocy mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie.

Definicja przemocy w rodzinie zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

1. intencjonalność – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu
2. dysproporcja sił – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
3. naruszanie godności i praw – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie;
4. powodowanie cierpienia i szkód – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym, powoduje dysfunkcje w tych rodzinach. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i staje się przedmiotem świadomych skoordynowanych działań zaradczych. Jednakże przez coraz szersze grono naszego społeczeństwa jest postrzegana jako zachowanie negatywne, dysfunkcja, poważne zaburzenie funkcjonowania rodziny, prowadzące często do tragicznych skutków psychologicznych oraz obrażeń fizycznych.

W związku z tym konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej społeczeństwu szerszej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem oraz zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno stosującym przemoc, jak i osobom doświadczającym przemocy.

III. Diagnoza

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie diagnozy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Osielsko wynika, że mieszkańcy potrafią rozpoznać w większości przypadków zjawisko przemocy w rodzinie oraz wiedzą gdzie się zgłosić o pomoc.

Na podstawie analizy Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2013 – 2016 r stwierdza się, że zjawisko przemocy w rodzinie na terenie gminy Osielsko jest w 50% powiązane z problemem alkoholowym. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od stycznia do listopada 2016 wpłynęło 45 wniosków celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu.

Poniższa tabela przedstawia liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w Osielsku w poszczególnych sołectwach od 2013r. do 2016r.:

Liczba niebieskich Kart w poszczególnych sołectwach w latach od 2013 do 2016 r.				
	2013	2014	2015	2016 r.
Osielsko	6	13	14	11
Niemcz	2	5	7	8
Żołędowo	2	6	7	8
Maksymilianowo	5	7	6	13
Niwy-Wilcze	2	3	2	5
Jarużyn	-	-	2	3
Bożenkowo	1	4	2	3
Razem	18	38	40	51

Z tabeli wynika, że liczba Niebieskich Kart z każdym rokiem wzrasta.

Przypadki przemocy występują najczęściej w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są tylko członkowie rodziny. Jednakże prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne spowodowały zmiany świadomości społecznej i większą gotowość wśród osób doznających przemocy do jej przerwania, ujawniania i zgłaszania tego faktu odpowiednim organom. Także przedstawiciele służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy ofiarom przemocy posiadają coraz większą wiedzę i profesjonalizm w tym zakresie.

IV. Wstępne Założenia Programu:

1. Najważniejsze jest zapewnienie bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy osobie doznającej przemocy.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialna jest osoba stosująca przemoc bez względu na to, co zrobiła osoba doznająca przemocy.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego usprawiedliwienia ani uzasadnienia stosowania przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest bezskuteczna.
6. Osoba doznająca przemocy cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doznającej przemocy, bowiem jest to jeden z doznanych urazów.

V. Adresaci programu:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Osielsko a w szczególności skierowany jest do:

1. Osób doznających przemocy w rodzinie: dzieci, współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby starsze, osoby niepełnosprawne.
2. Osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą
4. Społeczności lokalnej.

VI. Cel Główny Programu

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

VII. Cele Szczegółowe Programu;

Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie

1. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.
2. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc
3. Umożliwienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy.
4. Zmiana postawy mieszkańców gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.
5. Spadek liczby przypadków przemocy
6. Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez ulotki, plakaty, broszury, informacje w prasie lokalnej.
7. Koordynacja działań pomocowych realizatorów programu.

VIII. Podstawowe Zadania Programu:

1. Tworzenie Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w szczególności poprzez:

1) działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, który składa się z grupy pracowników reprezentujących instytucje realizujące program (przedstawiciele; ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, edukacji, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych);

2) prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie szczególności poprzez:

a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,

b) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,

c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

d) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,

d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

e) inicjowanie działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,

f) monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,

g) prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin , w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,

3) Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie oraz praca z osobami stosującymi przemoc poprzez:

a) zapewnienie pomocy psychologicznej osobom doznającym przemocy zarówno dzieciom jak i osobom dorosłym,

c) tworzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy

d) zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy prawnej,

e) współpraca z instytucjami: domami samotnej matki, ośrodkiem wsparcia kryzysowego,

f) określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk,

g) kierowanie do psychologa osoby stosujące przemoc,

4) Podwyższanie umiejętności kadry podmiotów lokalnych poprzez systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, nauczycieli, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

1) przygotowanie i udostępnienie broszur i ulotek informujących o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.

2) rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności,

3) dostarczanie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie,

4) umieszczanie powyższych informacji na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osielsku.

5) Współpraca z sołtysami celem dostrzeżenia przemocy domowej w szczególności wobec osób starszych

3. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.

1) prowadzenie zajęć informacyjno – edukacyjnych,

2) wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego,

3) zapewnianie wypoczynku letniego dzieciom i młodzieży w szczególności z rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

IX. Realizatorzy Programu:

Podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Urząd Gminy,
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Rodzinny Punkt Konsultacyjny,
6. Gminny Ośrodek Kultury,
7. Szkoły,
8. Przedszkola
9. Policja,
10. Ochrona zdrowia,
11. Kuratorzy sądowi
12. Organizacje pozarządowe
13. Społeczność lokalna,
14. Media

X. Źródła finansowania:

Źródłem finansowania zadań zawartym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne gminy w tym: środki pozyskiwane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych

XI. Spodziewane Efekty Programu

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej,
2. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy,
3. Zmniejszenie negatywnych następstw dla osób doznających przemocy i świadków przemocy w rodzinie,
4. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
5. Spadek liczby rodzin, gdzie interwencje podejmowane są wielokrotnie.
6. Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania problematykę przeciwdziałania przemocy.
7. Zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.

XII. Monitoring i Ewaluacja Programu

Za monitorowanie programu będzie odpowiedzialny Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy, który raz w roku będzie dokonywał analizy realizacji programu.